

BUDAPEST, XIV. KERÜLET, BARTL JÁNOS UTCA 2. (HRSZ. 31373/22)

Paskál Garden lakópark közművesítése

Lelőhely-azonosító: 15196, 67381

KULCSSZAVAK: őskor, középső bronzkor, késő bronzkor, halomsíros kultúra, urnamezős kultúra, település

BUDAPEST, DISTRICT XIV, 2 BARTL JÁNOS STREET (PLOT NO. 31373/22)

Utility works at Paskál Garden residential complex

Site IDs: 15196, 67381

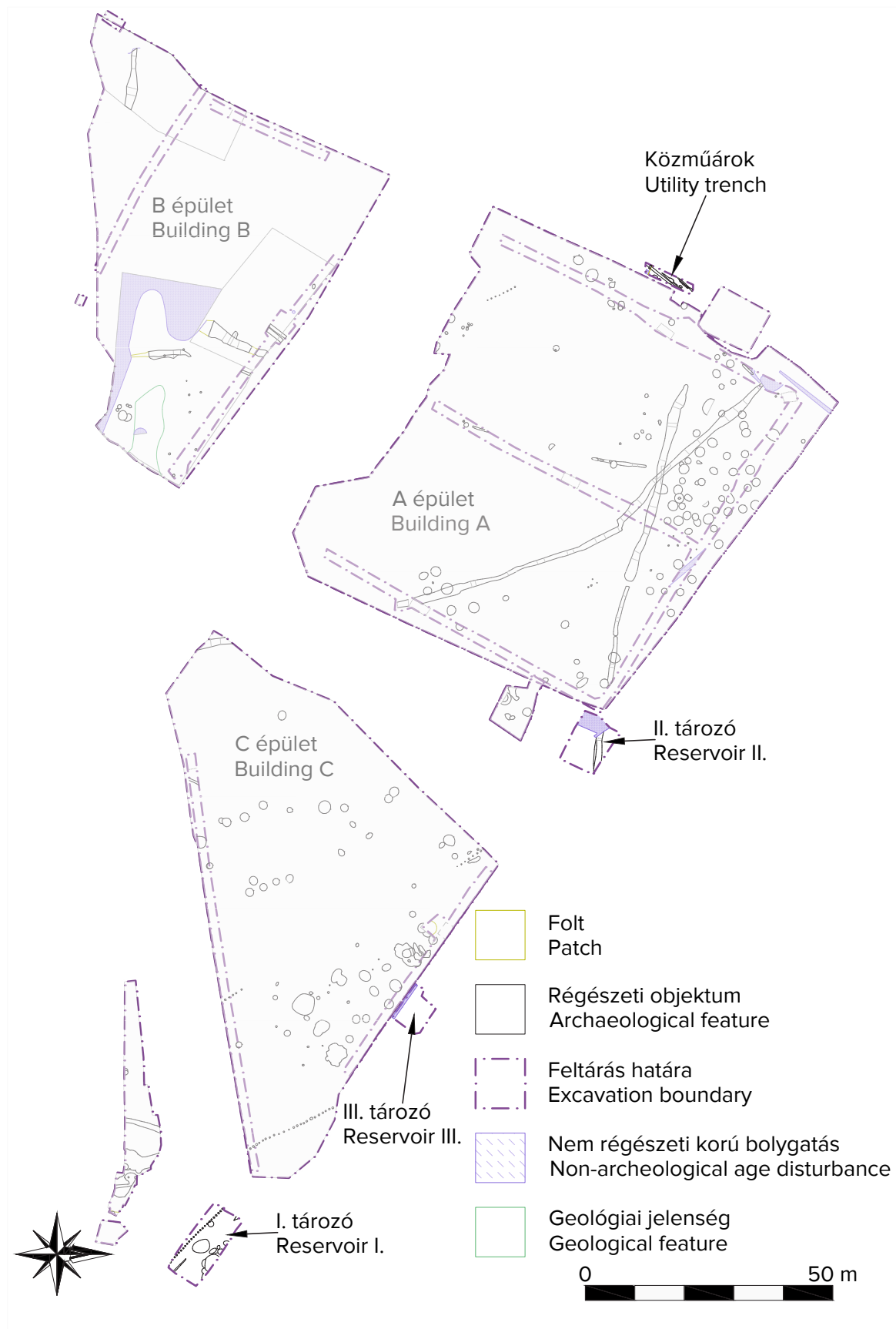
KEYWORDS: Prehistory, Middle Bronze Age, Late Bronze Age, Tumulus culture, Urnfield culture, settlement

A Budapesti Történeti Múzeum munkatársai 2021. április 14. és november 24. között régészeti megfigyelést végeztek Budapesten a XIV. kerületben, a Bartl János utcában, ahol a Paskál Garden lakópark közművesítéséhez kapcsolódó földmunkák zajlottak. A szóban forgó telek nyilvántartott régészeti lelőhelyekkel érintett területen található, ahol korábban már több ízben folytak kutatások. A lakópark építéséhez kapcsolódóan elsőként 2018-ban már lezajlott egy próbafeltárás (Szilas 2022). Ezt követte a lakópark épülettömbjeinek területére szorítkozó megelőző feltárás (Tóth – Szilas 2025), ami középső bronzkori településmaradványokat hozott felszínre, de szórványosan késő bronzkori, középső vaskori és középkori területhasználat nyomai is dokumentálhatóak voltak. (1. kép)

A beruházáshoz kapcsolódó harmadik, régészeti feladatellátást igénylő munkafázis 2021-ben valósult meg az épületekhez kapcsolódó közművesítési földmunkák során. A korábban kutatott területekhez közvetlenül vagy közvetve kötődő, mindösszesen 269 m² nagyságú felületeken a középső és késő bronzkor időszakából származó, 46 darab régészeti jelenség (oszlophelyek, árkok, gödrök) került napvilágra.

Between April 14 and November 24, 2021, archaeological monitoring was conducted by the Budapest History Museum in the XIV district of Budapest, in Bartl János Street, where earthworks associated with the utility installation of the Paskál Garden residential complex were carried out. The plot in question is located within a registered archaeological site where several previous investigations had already taken place. In connection with the construction of the residential complex, a trial excavation had first been conducted in 2018 (Szilas 2022), followed by a preventive excavation limited to the footprints of the buildings (Tóth – Szilas 2025), which revealed remains of a Middle Bronze Age settlement, along with sporadic evidence of Late Bronze Age, Middle Iron Age, and Medieval land use. (Fig. 1)

The third phase of archaeological intervention associated with the development was carried out in 2021 during the utility-related earthworks connected to the buildings. Across areas directly or indirectly adjoining previously investigated zones, covering a total of 269 m², 46 archaeological features (postholes, ditches, pits) dating to the Middle and Late Bronze Age were recorded.

1. kép: A régészeti megfigyelések során dokumentált felszínek összesítő alaprajza a korábbi években kutatott szelvényekkel
(Készítette: Imre-Horváth Sándor)

Fig. 1. Composite plan of the surfaces documented during the archaeological monitoring, including trenches investigated in previous years
(Prepared by Sándor Imre-Horváth)

2. kép: Az I. záportározó helyén kialakított szelvény fotója, benne a késő bronzkorra keltezhető palisád kibontott szakaszával (Fotó: Kraus Dávid)

Fig. 2. Photograph of the trench opened at the location of Retention Basin I, showing the excavated section of a palisade dated to the Late Bronze Age (Photo by Dávid Kraus)

A kivitelezési munkák a lakópark területének csapadékvíz-visszatartására szolgáló három záportározó munkagödreinek kiásásával kezdődtek.

Az I. tározót a korábban feltárt „C” épülettől keletre alakították ki, ahol 117 m²-es összefüggő felület kutatása vált lehetővé. Itt a 109,3–109,7 mBf magasságban jelentkező altalaj szintjén 37 régészeti objektum került feltárássra. A kutatás egyik legfontosabb eredményének az északnyugat–délkeleti irányban futó oszlophelyekből álló struktúra újabb részletének előkerülése tekinthető, amelyet a korábbi próba- és megelőző feltárások már lokalizáltak. Az egy sorban elhelyezkedő, egykori palisád maradványaként értelmezhető 25 oszlophely alkotta vonallal párhuzamosan, attól keletre egy több szakaszban jelentkező árkot is sikerült dokumentálnunk, amelyek így egy komplex térlehatároló struktúra meglétét bizonyítják. (2. kép)

The construction works began with the excavation of three stormwater retention basins intended to manage rainwater runoff within the residential complex.

Retention Basin I was established east of the previously excavated Building “C,” where a continuous area of 117 m² became available for investigation. At the level of the subsoil, appearing between 109.3 and 109.7 m a.B.S.l.*, 37 archaeological features were excavated. One of the most significant results of the investigation was the excavation of an additional segment of a structure composed of postholes aligned in a northwest–southeast direction, previously identified during earlier trial and preventive excavations. Parallel to this row of 25 postholes—interpreted as the remains of a former palisade—and located to its east, a ditch appearing in several segments was also documented, together indi-

* above Baltic Sea level

Ettől északkeletre tíz különböző méretű gödörobjektum került napvilágra, amelyek közül néhány egy nagyobb gödörkomplexumhoz tartozott. A feltárt jelenségek betöltése kevés, pontosan nem meghatározható bronzkori edénytöredéket, valamint a késő halomsíros-kora urnamezős időszakból (Kr. e. 1350–1250) származó leletanyagot tartalmazott. Ezek alapján a kerítés és a gödörkomplexum korát nagy biztonsággal erre a periódusra keltezhetjük.

A II. tározó területén, amely a „C” épület keleti sarka mentén 85 m²-en került kialakításra, egy – már korábban is megfogott – középső bronzkor végi, kelet-nyugati irányú árokrendszer újabb részletének feltárására volt lehetőségünk.

A III. számú, a „C” épület északkeleti oldalának középső részére tervezett záportározó 46 m²-t érintő földmunkáit sajnálatos módon előzetes értesítés nélkül végezte el a kivitelező. Érdemi régészeti célú megfigyelést így nem tudtunk itt végezni, csupán az egyik szelvényfal tisztításából sikerült őskori leletanyagot gyűjtenünk. Korábban épp ezen a területrészen mutatkozott a középső bronzkori település egyik legintenzívebb része.

Ezt követően 2021 júniusában folytatódott a régészeti megfigyelés a társasházak között tervezett út nyomvonalában futó, 1,5-2 méter mélységben kiásott közműárkok földmunkáinak felügyeletével. A beavatkozás csaknem a telek teljes területén negatív régészeti eredménnyel zárult, mivel a földmunkák túlnyomórészt a modern építési törmelékes feltöltésben maradtak.

Kivételt képez az „A” épület északnyugati oldalán, a Bartl János utcával párhuzamosan kiásott közműárk-szakasz. Bár a földmunkák itt részben az egykori, a megelőző ásatás során feltárt darualap helyén zajlottak, az attól délre eső részen, 21 m²-es felületen sikerült megfognunk több, északkelet–délnyugati tájolású árokból álló struktúra erősen lepusztult maradványát. (3. kép) Ebből kevés, közelebből nem meghatározható bronzkori leletanyag is származott. Az árokrendszer összefügghet a tőle északra a 2018-as próbafeltáráson lokalizált jelenségekkel.

A régészeti megfigyeléssel járó kivitelezési munkák legutolsó fázisában, 2021 augusztusában és novemberében a Paskál Garden lakópark belső, már korábban elkészült közműhálózatához kapcsolódó csatorna-szakaszokat, csatlakozási pontokat ástak ki. A földmunkák egy része az épületek egykori alapozási gödrének részsíkjában zajlott, illetve magasabb alapozási síkkal rendelkezett. Ennek következtében régészeti kutatásuk negatív eredménnyel zárult. Az „A” épület keleti oldalán és a Miskolci utca között a Miskolci utcára merőlegesen

cating the presence of a complex boundary structure. (Fig. 2)

To the northeast of this feature, ten pit features of varying size were unearthed, some of which formed part of a larger pit complex. The fills of these features contained small quantities of undiagnostic Bronze Age pottery, as well as finds dating to the Late Tumulus–Early Urnfield culture (c. 1350–1250 BC). Based on this evidence, the palisade and the pit complex can be securely dated to this period.

Within the area of Retention Basin II, established over 85 m² along the eastern corner of Building “C,” a further segment of an east–west oriented ditch system dating to the end of the Middle Bronze Age—already identified in earlier investigations—was excavated.

The earthworks for Retention Basin III, planned for a 46 m² area along the northeastern side of Building “C,” were unfortunately carried out by the contractor without prior notification. As a result, no proper archaeological monitoring could be conducted; prehistoric finds could only be recorded during the cleaning of one of the section walls. This area had previously yielded one of the most dense parts of the Middle Bronze Age settlement.

Subsequently, in June 2021, archaeological monitoring continued with the supervision of earthworks associated with utility trenches, 1.5–2 m deep, running along the planned road between the residential buildings. This intervention yielded largely negative archaeological results, as the earthworks mostly remained within modern construction debris fill.

An exception was observed along a trench segment excavated parallel to Bartl János Street, on the northwestern side of Building “A.” Although part of the work here affected the location of a former crane foundation identified during the preventive excavation, a heavily eroded remnant of a structure composed of several northeast–southwest oriented ditches was identified over an area of 21 m² to the south. (Fig. 3) A small amount of undiagnostic Bronze Age material was also recovered from this feature. The ditch system may be related to features identified to the north during the 2018 trial excavation.

In the final phase of the construction works accompanied by archaeological monitoring, carried out in August and November 2021, additional sewer sections and connection points linked to the already completed internal utility network of the Paskál Garden residential complex were excavated. Part of the earthworks took place within the slopes of the former foundation pits of the buildings, or at higher foundation levels. As a result, their archaeological investigation yielded negative results. In the utility trenches opened between the eastern

3. kép: A közműárkok területén nyitott felület fotója, az erősen lepusztult többszörös árokrendszer foltjával (Fotó: Szilas Gábor)

Fig. 3. Photograph of the opened surface in the area of the utility trenches, showing the traces of a heavily eroded multi-ditched system (Photo by Gábor Szilas)

kialakított közműárkokban – bár azok elérték az altalajt – régészeti jelenség nem volt megfigyelhető.

A megfigyelési munkákat 2021. november 24-én fejeztük be. Ezt követően a megbízó tájékoztatása szerint további, régészeti beavatkozást igénylő tevékenység már nem zajlott a területen.

A 2021-ben a szóban forgó telken végzett régészeti ásatások nagymértékben pontosították és kiegészítették a területről korábban meglévő régészeti ismereteinket. Ugyanakkor számos további kérdést is felvetnek, elsősorban a mikrorégió őskori topográfiáját illetően. A jelen kutatás a korábban viszonylag jól lokalizált középső bronzkor végi, Vátya-koszider fázisba tartozó település keleti és délnyugati periferiális zónáit érintette. Erre a kisszámú leletanyagot adó, ugyanakkor

side of Building “A” and Miskolci Street, laid out perpendicular to Miskolci Street, no archaeological features were observed, even though the trenches reached the subsoil.

The monitoring work was completed on November 24, 2021. According to the client, no further activities requiring archaeological intervention took place on the site thereafter.

The archaeological investigations conducted on the plot in 2021 significantly refined and expanded our previous knowledge of the area. At the same time, they also raised a number of new questions, primarily concerning the prehistoric topography of the micro-region. The present research affected the eastern and south-western peripheral zones of a Late Middle Bronze Age

a korábban megismert struktúrákkal egyértelmű összefüggést mutató, részben területhatárolásra szolgáló jelenségek előkerülése utal.

Emellett a 2019-es kutatások során szóróványosan jelentkező késő bronzkori település újabb fontos szakasza került napvilágra. A munkák során kiderült, hogy a korábban lokalizált paliszád kerítés is ebben az időszakban létesült. Megerősítést nyert az is, hogy a késő halomsíros–korai urnamezős település a középső bronzkori falutól alapvetően keletre húzódott. Azonban továbbra is kérdéses, hogy mi lehet e teleprészlet térbeli kapcsolata az alig 250 méterre, a Rákospatak szemközti, déli partján az Egressy út mentén fekvő, 2007–2025 között feltárt hasonló korú lelőhellyel.

RÉSZTVEVŐK: Szilas Gábor ásatásvezető régész, Kraus Dávid régész, Mészáros Boglárka régész, Olgyay János régész, Tóth Farkas Márton régész, Dudás Péter régésztechnikus, Gyenes Gábor régésztechnikus, Milbich Tamás régésztechnikus, Schmidt Nikolett régésztechnikus, Fábíán István geodéta, Kovács Tibor geodéta

Szilas Gábor

Irodalom:

- Szilas 2022 • Szilas, Gábor: Próbafejtés a Paskál Garden lakópark területén (Budapest, XIV. ker., Rákospatak u. – Miskolci u. – Bartl János u.) *Aquincumi Füzetek* 25 (2022) 241–244.
- Tóth – Szilas 2025 • Tóth, Farkas Márton – Szilas, Gábor: Új topográfiai és környezetrégészeti eredmények egy Rákospatak menti, bronzkori település feltárása nyomán (Budapest, XIV. ker. Bartl János u. 2., Paskál Garden lakópark II. ütem, Hrsz. 31373/22) *Aquincumi Füzetek* 26 (2025) 98–111.

settlement (Vatya–Koszider phase), which had previously been relatively well localized. This is indicated by the discovery of features yielding only small quantities of finds, yet clearly connected to previously identified structures, and in part serving as boundary elements.

In addition, a further significant section of a Late Bronze Age settlement—previously known only from scattered finds recorded in 2019—came to light. The investigations also showed that the previously identified palisade enclosure was constructed during this period. It was further confirmed that the Late Tumulus–Early Urnfield settlement extended primarily to the east of the Middle Bronze Age village. However, the spatial relationship between this settlement fragment and the contemporaneous site, excavated in 2007–2025, located approximately 250 meters away on the opposite (southern) bank of the Rákospatak, along Egressy Road, remains unresolved.

CONTRIBUTORS: Gábor Szilas (lead archaeologist), Dávid Kraus (archaeologist), Boglárka Mészáros (archaeologist), János Olgyay (archaeologist), Farkas Márton Tóth (archaeologist), Péter Dudás (archaeological field technician), Gábor Gyenes (archaeological field technician), Tamás Milbich (archaeological field technician), Nikolett Schmidt (archaeological field technician), István Fábíán (surveyor), Tibor Kovács (surveyor)

Gábor Szilas

References:

- Szilas 2022 • Szilas, Gábor: Próbafejtés a Paskál Garden lakópark területén (Budapest, XIV. ker., Rákospatak u. – Miskolci u. – Bartl János u.) (Trial excavation at the Paskál Garden residential complex. (Budapest, District XIV, Rákospatak St. – Miskolci St. – Bartl János St.)) *Aquincumi Füzetek* 25 (2022) 241–244.
- Tóth – Szilas 2025 • Tóth, Farkas Márton – Szilas, Gábor: Új topográfiai és környezetrégészeti eredmények egy Rákospatak menti, bronzkori település feltárása nyomán (Budapest, XIV. ker. Bartl János u. 2., Paskál Garden lakópark II. ütem, Hrsz. 31373/22) (New results of topographic and environmental archaeological investigations in a Bronze Age settlement at the Rákospatak. (Budapest, District XIV, 2 Bartl János Street, Paskál Garden residential park, building phase 2, plot no. 31373/22). *Aquincumi Füzetek* 26 (2025) 98–111.